

Hem>Lagstiftning och rättspraxis>Nationell lagstiftning

På privaträttens område kommer pågående ärenden och förfaranden som inleddes innan övergångsperioden löpte ut att fortsätta i enlighet med EU-rätten. Relevant information om Storbritannien kommer att finnas kvar på e-juridikportalen till slutet av 2022 enligt en ömsesidig överenskommelse med Storbritannien.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [en](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Swipe to change

engelska

Nationell lagstiftning

Skottland

Här hittar du uppgifter om lagstiftning och rättsdatabaser i Förenade kungariket, framför allt Skottland.

Det finns ingen officiell översättning av den språkversion du tittar på.

Här kommer du till en maskinöversatt version av innehållet. Maskinöversättningen tillhandahålls enbart för att bidra till förståelsen av texten. Ägaren av sidan tar inget som helst ansvar för kvaliteten på den maskinöversatta texten.

-----svenska-----bulgariskaspanskajeckiskadanskatyskaestniskagrekiskafranskakroatiskaitalienskalettiskalituiska
ungerskamaltesiskanederländskapolskaportugisiskarumänskaslovakiskaslovenskafinska

Rättskällor

De viktigaste rättskällorna i den skotska delen av Förenade kungarikets rättsväsende är följande:

Primärlagstiftning i form av **lagar som antas av Förenade kungarikets parlament** och **lagar som antas av Skottlands parlament**.

EU-lagstiftning.

Sekundärlagstiftning i form av **förordningar** och **skotska förordningar**. Dessutom kan det utfärdas **administrativa beslut**.

Rättspraxis, den s.k. **common law**, som den har utvecklats genom domstolsavgöranden.

Typen av rättsliga instrument – beskrivning

Den primära lagstiftningen (**Acts of Parliament**) antas av det brittiska parlamentet i London och kan gälla för hela eller delar av Förenade kungariket.

Förenade kungarikets parlament har också **delegerat en del av lagstiftningsmakten** till de decentraliserade parlamenten och församlingarna. Dessa kan alltså anta primärlagstiftning i ett begränsat antal frågor som gäller inom deras egen jurisdiktion. *The Sovereign* kan även anta andra typer av primära rättsakter, som ministerdecret, proklamationer, kungliga fullmakter, kungliga instruktioner, förordningar och fribrev.

Sekundär lagstiftning antas genom delegerade befogenheter från *Her Majesty in Council* eller en minister, ett ministerium, skotska ministerier eller andra utsedda organ eller personer. Här används även beteckningen **delegerad lagstiftning**, och den grundläggande rättsakt som delegerar befogenheterna kallas för fullmaktslag eller "föräldrarättsakt". Sekundärlagstiftningen kan antas i olika former (som ministerdecret, förordningar eller beslut). På engelska kallas de med ett samlingsnamn för *Statutory Instruments* eller *Scottish Statutory Instruments*.

Genom **1998 års Scotland Act** skapades och delegerades befogenheter till det skotska parlamentet i Edinburgh. Därmed fick Skottland tillbaka det separata parlament som avskaffades i samband samgåendet med England och Wales 1707. Eftersom Skottland fortfarande är en del av Förenade kungariket kan det brittiska parlamentet fortfarande lagstifta inom vissa områden. Det skotska parlamentet kan anta primärlagstiftning på de områden som delegerats till parlamentet enligt 1998 års *Scotland Act* (och *Scotland Act 2012*). Bland dessa områden ingår hälso- och sjukvård, utbildning, lokalt styre, socialt arbete, boende, planering, turism och ekonomisk utveckling, vissa aspekter av transport, rättvisa, frihet och säkerhet – inklusive de flesta civil- och straffrättsliga aspekter, polis, brandkår, flera aspekter av miljö, jordbruk och fiske, idrott och konst samt genomförande av internationella skyldigheter i delegerade områden. Genom *Scotland Act 2012* utsträcktes dessa delegerade befogenheter till att omfatta en del nya områden, till exempel vissa aspekter av skattesystemet. *Scottish Statutory Instruments* kan också antas av skotska ministrar inom ramen för befogenheter som har delegerats genom rättsakter antagna av det brittiska eller skotska parlamentet.

Det är *The Sovereign* som, efter att ha inhämtat råd från den brittiska regeringen, har befogenhet att ingå **internationella avtal** på Förenade kungarikets vägnar. Det brittiska parlamentet har ingen formell roll i utformningen av sådana avtal, men om det krävs en ändring av brittisk lagstiftning eller om det behöver anslås offentliga medel ska parlamentet rösta om det på vanligt sätt. Alla EU-fördrag måste införlivas genom lagstiftning och granskas därför av parlamentet. Efter det att *Constitutional Reform and Governance Act 2010* har trätt i kraft kan ett fördrag ratificeras först om a) en minister (*Minister of a Crown*) har lagt fram en kopia av fördraget till parlamentet, b) fördraget har offentliggjorts och c) en period på 21 sammanträdesdagar har löpt ut utan att något av de båda parlamentshusen har kommit fram till att fördraget inte bör ratificeras.

Rättsreglernas hierarki

Om det uppstår konflikter mellan de olika rättskällorna ska dessa i första hand lösas i domstol. Tvister om hur lagar ska tolkas kan också lösas i domstol. Eftersom det inte finns någon skriven grundlag i Förenade kungariket är det dock inte möjligt att ifrågasätta en *Act of Parliament* i domstol med hänvisning till att den "strider mot grundlagen". Enligt den **konstitutionella doktrinen om "parlamentets suveränitet"** är Förenade kungarikets parlament den högsta lagstiftande myndigheten i så måtto att parlamentet kan upphäva alla lagar samtidigt som ingen annan myndighet får återkalla eller ifrågasätta giltigheten i en lag som har antagits av parlamentet.

Doktrinen om parlamentets suveränitet påverkas dock av Förenade kungarikets medlemskap i Europeiska unionen. I enlighet med lagen om Europeiska gemenskaperna från 1972 är **EU-lagstiftningen** en del av lagstiftningen i England och Wales (och Skottland och Nordirland). Den nationella lagstiftningen ska i möjligaste mån tolkas på ett sätt som är förenligt med EU-lagstiftningen.

Lagen om mänskliga rättigheter från 1998, som införlivade Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna i den brittiska lagstiftningen, ger domstolarna ytterligare en möjlighet att ifrågasätta lagar som antagits av parlamentet. Den nationella lagstiftningen ska i största möjliga mån tolkas på ett sätt som är förenligt med de mänskliga rättigheterna i konventionen.

Domstolarnas avgöranden, särskilt de som meddelas i högre instanser, har stor betydelse för lagens utveckling. De avgör inte bara hur lagstiftningen ska tolkas; de skapar också grunden för den rättspraxis, *common law*, som bygger på tidigare domstolsavgöranden. När det gäller vilka domstolsavgöranden som är bindande för vilka domstolar är den allmänna principen att en domstol är bunden av avgöranden från en högre instans. När det gäller frågor som omfattas av EU-lagstiftningen är EU-domstolen högsta instans. *High Court of Justiciary* är den högsta brottmålsdomstolen i Skottland, medan juristerna (*Law Lords*) i överhuset har fungerat som högsta tvistemålsdomstol i Skottland. De ersätts nu av den nya *Supreme Court* (högsta domstolen) som inrättas den 1 oktober 2009. De nuvarande juristerna i överhuset kommer att bli de första domarna i högsta domstolen, med den äldste juristen som domstolens ordförande.

Institutionell ram

Institutioner ansvariga för antagandet av rättsregler och beslutsprocess

Primärlagstiftningen antas av det brittiska parlamentet i London. Innan ett **lagförslag** (en s.k. *Bill*) kan antas av parlamentet och bli en ***Act of Parliament*** måste det godkännas av parlamentets båda kammare, *House of Commons* och *House of Lords*. Båda kamrarna går igenom följande steg:

Första behandling (formell presentation av lagförslaget utan debatt).

Andra behandling (allmän debatt).

Utskottsbehandling (ingående granskning, diskussion och ändringar – i underhuset görs detta i allmänhet i en s.k. *public bill committee*).

Betänkande (möjlighet till ytterligare ändringar).

Tredje behandling (sista möjligheten till debatt, överhuset får göra ändringar).

När ett lagförslag har behandlats i båda kamrarna sänds det tillbaka till den första kammaren (där förslaget ursprungligen lades fram) som får gå igenom ändringarna från den andra kammaren.

Båda kamrarna måste vara överens om den slutliga versionen. Det kan bli flera rundor mellan de båda kamrarna innan de är helt överens om varje ord i lagförslaget. Så snart de är överens kan lagförslaget lämnas in för att godkännas av drottningen.

I det skotska parlamentet går förfarandet till på ungefär samma sätt, genom att ett lagförslag läggs fram och debatteras och sedan går till omröstning i parlamentet, men det decentraliserade parlamentet har bara en kammare. Det finns tre steg:

Steg 1: Det eller de lämpliga parlamentsutskotten behandlar lagförslaget och utarbetar ett betänkande om de allmänna principerna för lagförslaget. Därefter diskuterar parlamentet betänkandet och debatterar om huruvida det ska godkänna de allmänna principerna för lagförslaget. Om parlamentet godkänner det går lagförslaget vidare till steg 2.

Steg 2: Lagförslaget behandlas i detalj av ett utskott. I vissa fall behandlas lagförslaget av ett utskott som består av hela parlamentet (*Committee of the Whole Parliament*). I detta skede går det att lägga förslag till ändringar av lagförslaget.

Steg 3: Därefter diskuteras lagförslaget på nytt i ett sammanträde i parlamentet. Ytterligare ändringsförslag kan läggas fram, och parlamentet håller sedan en debatt och avgör om det ska godkänna lagförslaget i dess slutliga utformning.

När ett lagförslag har passerat alla de olika stegen i det brittiska eller skotska parlamentet sänds det till *The Sovereign* för **kungligt godkännande** (*Royal Assent*), och sedan blir det en **lag**. I Skottland kan lagen bestridas av *Law Officers* (motsvarande Lagrådet) om de anser att lagen går utöver det skotska parlamentets lagstiftningsbefogenheter.

Primärlagstiftning kan i allmänhet bara **ändras** eller **upphävas** genom ny primärlagstiftning. Det finns dock undantag som gör det möjligt att göra vissa ändringar och återkallanden genom en förordning. Detta gäller t.ex. när de syftar till att genomföra EU-skyldigheter eller lagreformer som minskar eller eliminerar den administrativa bördan. Sådana dekret måste dock godkännas genom positiva resolutioner i båda kamrarna i parlamentet innan de utfärdas. Primärlagstiftning träder i kraft i enlighet med de **bestämmelser** som ingår i rättsakten. Det kan anges att rättsakten ska träda i kraft en viss dag. Det kan ske direkt vid det kungliga godkännandet, på en viss dag (i allmänhet minst två månader efter det kungliga godkännandet) eller på ett datum som ska anges av en minister eller ett ministerium genom ett dekret (eller en förordning) om ikraftträdande. Det kan anges olika datum för olika bestämmelser i en rättsakt. Dagen för ikraftträdandet för sekundär lagstiftning brukar i allmänhet anges i själva rättsakten. I undantagsfall kan dagen för ikraftträdandet anges genom att ett meddelande offentliggörs i de officiella tidningarna (*London Gazette* eller *Edinburgh Gazette*).

Rättsdatabaser

Följande rättsdatabaser finns tillgängliga:

Webbplatsen för **Office of Public Sector Information (OPSI)** tillhandahåller fullständiga texter för all **primär lagstiftning** som har antagits av det brittiska parlamentet, det skotska parlamentet, Nordirlands församling och Wales nationalförsamling, tillsammans med all **sekundär lagstiftning** som är tillämplig i Förenade kungariket som helhet eller i delar av Förenade kungariket. Informationen är gratis.

I databasen **UK Statute Law Database** finns **reviderad primär lagstiftning** för hela Förenade kungariket från 1235 och framåt. Databasen är gratis att använda.

All skotsk lagstiftning finns tillgänglig på OPSI-webbplatsen, men all skotsk primär och sekundär lagstiftning som har antagits och utformats sedan decentraliseringen 1999 finns dessutom tillgänglig på webbplatsen **Office of the Queen's Printer for Scotland**. Tillgång till lagstiftningen är gratis.

På webbplatsen **Legislation.gov.uk**, som införlivar webbplatserna för OPSI respektive *Statute Law Database*, och som ersätter all lagstiftning som offentliggjorts på webbplatsen för *Office of the Queen's Printer for Scotland*, finns all lagstiftning i Förenade kungariket samlad på ett ställe.

Länkar

Office of Public Sector Information (OPSI), **Statute Law Database**, **legislation.gov.uk**, **Office of the Queen's Printer for Scotland**

Senaste uppdatering: 04/05/2020

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.